מסורת הש"ס

(א) (נדרים פג) לעיל כח:, (ב) מנחות ד: מעילה יח., (ג) [קומיה דמלכא שקר כתיב לה כי ליתא במשנה דעבדים לכך שיר נרטין דתניא ועי' מה שנרשם על הגליון בהריו נדרים דף לה:], (ד) נגעים פי"ד מי"ב כ"מ קב. נדרים לה: [תוס' כתובות פ"ון], (ה) בע"י טפף: כן שלמה, (ו) [ועי' תוס' שם ד"ה אמר רב חפצלא].

הגהות הב"ח

(א) במשנה והשלמים מקרב שלמים: (ב) נב' ואלא היכי דמי: (ג) רש"י ד"ה המעלה וכו' דפרשינן לעיל כח: וע"ש: (ד) ד"ה דמי שלמים יביאו שלמים:

גליון הש"ס

מתני' החטאת תמות. עי' נדרים דף פג ע"ב ובתוס' שם ד"ה ולא אמרת: שם ועולה תקרב עולה. עי' יומא דף מז ע"ב תד"ה ואפי' עולה:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה שלמים וכו' כיון שהיא. תיבת שהיא נמחק. וכ"כ שהוא: ב) ר"ה ה"ג היו וכו' יפלו לנדבה לחולין. תיבת לחולין נמחק. וכ"כ לעולות לנזקה כל"ל: ג) ד"ה תמוכשים שפירש. תיבת שפירש נמחק. וכ"כ פירש: ד) ר"ה אמר רב חסדא וכו' היתה מקריבתה לחובתה הוא הוי בהמות דידיה כיון וכו' כי מקני לה מידי דקריבה לה כגון אם לא הפר לה וכו' כל"ל: ה) ר"ה דמגיא וכו' ואם עשיר הוא שהיא מקרבן עולה חובה ונרין להביא וכו' אבל נדרים ונדבות וכו' כל"ל: ו) ר"ה אמרי וכו' כגון דאקני וכו' כמתנה מנהמתיה. כ"כ כאן הם"ד ואח"כ מה"ד וכיון דאקני וכו' ממו כאלה כ"כ כאן הם"ד ואח"כ מה"ד כי אקני וכו' לא הפר עכ"ל והם"ד ושייך לע"כ:

מוסף רש"י

היו לה מעות פתומים. דלא פירשה אלו לחטאת ואלו לעולה (מנחות ד:), יפלו לנדבה. לשופרות, דהלכה היא נמיר למשה מסיני (שם). דמי חטאת ילכו לים המלח. כדין חטאת שמתו בעליה דלמיתה אחלא (שם ומעילה יא.), לא נהנין. מדרבנן, ולא מרעלין. דאמר כשמעתא קמייתא דמעילה (נ.) מעלות בהמות ומעות ההולכות לים המלח אין מועלין בהן ולא קדשי גבוה ניעבו (מנחות ד:). דמי עולה יביאו עולה. דאיכון בעלמא הוא דלא לכפרה אחוי דכתמרינן בקונין (פ"ב מ"ה) אמה שמתה יביאו יורשין שולחה (מעילה יא.). דמי שלמים. אבל דמי אשם לא יביא דלא נמיר אלא נמיר טעמא ומכשיר לחטאת נמרתה טהרה (מנחות ד:). ונאכלין ליום אחד. כתיחסו מקומן דקנ"ל (שם). ואין שעורין לחם. אמר שמואל מיר נקרבן ליתה ולרעתה, ואם הוא עשיר אין יכול לומר הרי אין לה כלום ומיפטר בקרבן עני (כ"מ קד.), ולא אמרינן דאע"פ שנשתה לעשיר עניה היא, דמה שקנתה אמה קנה בעצמה, אלא כל הקרבנות שחייבת מביא עליה (נדרים לה:). שכך כתב לה כל אחריות כו'. ה"ג לה בתר"ל ח"ר יהודה לפיכך אם פטרה אינו חייב כהן, שכן היא נותנת לו אחריות דאיש לי עלך מן קדמת דנא, והכי פירושה לפיכך אם גירשה ונתן לה כתובתה ועדיין הרבנותיה עליה אינו חייב כהן. שכך נותנת לו כתוב השובר שטרותא לו על קבלת כתובתה הקבלתי כתובתי ואחרלין דאיש לי עלך מן קדמת דנא וכל אחריות שהיא עליה עלך מלעני היום הזה. ולשון הספרים אינו יודע לפרשו כראוי (ב"מ קד:).

זכתה וקדמה ארבעה דורות בישראל. עובד יפי דוד שלמה ואילו לעזירה לא אמת בישראל עד רחבעם[ה] דהוה מגעמה העמונית: **מתני' החטאת תמות.** אותה הבהמה שהפרישה לשם חטאת תמות וכי ההיא טעמא דפרשין (ג) לעיל [ו]דלריכה כפרה והוא כחטאת שמתו בעליה דגמירי דלמיתה אחלא: **ונאכלין ליום אחד.** כלומר לכך יש עליהן עדיין תורת שלמים דנאכלין ליום אחד ולענין זה אינם כשלמי נזיר דאינן טעונין לחם: **מעוט שמונין.** שלא פירש אלו לחטאת ואלו לעולה ואלו לשלמים הרי אלו יפלו לנדבה ולוקחים בהן עולות (ד) הכשר למזבח והעולות לבהמים: (ה) **שלמים יביאו שלמים.** ומא"ל דאין מועלים בהן (ו) וכדמפרש בפ"ק דמסכת מעילה (דף ו:): **גמ' מאן תנא דלא משעבד לה.** מאן הוא תנא דתני דקסבר שאם היתה הבהמה שלו לא חייל עליה קדושה כלל דאמר תנא ותרעה בעדר משום דבעל לא משעבד לה להביא קרבנותיה כלל וכי מפרישה לה היא לנזירות (ז) הרי הוא כמי שמקדיש דבר שאינו שלו דאין בדברו כלום: **אמר רב חסדא רבנן היא דאי ס"ד רבי יהודה היא אמאי תצא ותרעה בעדר הא משתעבד לה.** הא כיון דמשעבד בקרבנותיה אישתכח דכי הקדישה שייך הקדישה הבא שמעינן ליה בכ"מ בפ' [המקבל] (דף קד.) שהיה דורש לשון הדיוט: **דתניא ר' יהודה אומר אדם מביא קרבן עשיר על אשתו.** שאם היתה עניה ונתחייבה קרבן עני ולא הספיקה להביא קרבן עני עד שנשאת לו ה"ז מביא קרבן עשיר על אשתו וכן בכל קרבנות שהיא חייבת שכך כתב לה כל אחריות דאיש לי עלך מן קדמת דנא **רבא אמר אפי' תימא ר' יהודה כי משעבד לה במילתא דצריכא לה לא איכא דאמרי מאן תנא אמר רב חסדא רבי יהודה היא וכי משעבד לה במילתא דצריכא לה לא דאי רבנן לא משעבד לה כלל (ח) אלא היכי דמשעבד לה כגון דאקנייה לה וכיון דאקני לה הוה דנפשה ומילתא דצריכא לה כגון אם לא הפר לה הוה חייב לשלם ומזה פטרה אותו כשגרשה. ר"ש שכתוב בהם שכן כתב לה כל אחריות דאיש לך עלי מן קדמת דנא. כשאדם נושא אשה הוא כותב זה הלשון ומקבל עליו כל אחריות שהיא חייבת. דוקא קרבנות חובותיה. אבל נדרים ונדבות אפי' משנשאה אינו חייב כדפרשית וכן אם לוחה ואכלה קודם שנשאה אינו חייב לשלם כדמוכח פ' יש נוחלין דשבא ליה עבדו ליה. ואפי' לר' חנגאל שפסק שאם לוחה ואכלה בעל יורש הוי ופורע היינו דוקא מאותן נכסים שהבטיחה לו ומשום פסידא דלוקח אבל מנכסיו לא דוקא קרבנות חובותיה קבל עליו דלא ניתא ליה לאיניש שתהיה אשה אצלו מחוסרת כפרה: אלא היכי דמשעבד לה דאקני לה [וכיון דאקני לה] הוה לה דנפשה והוי כמו שהפריש משלה ולא מיירי שהקנה לה אחרים לשלם ומזה פטרה אותו כשגרשה. ר"ש שכתוב בהם שכן כתב לה כל אחריות דאיש לך עלי מן קדמת דנא. כשאדם נושא אשה הוא כותב זה הלשון ומקבל עליו כל אחריות שהיא חייבת. דוקא קרבנות חובותיה. אבל נדרים ונדבות אפי' משנשאה אינו חייב כדפרשית וכן אם לוחה ואכלה קודם שנשאה אינו חייב לשלם כדמוכח פ' יש נוחלין דשבא ליה עבדו ליה. ואפי' לר' חנגאל שפסק שאם לוחה ואכלה בעל יורש הוי ופורע היינו דוקא מאותן נכסים שהבטיחה לו ומשום פסידא דלוקח אבל מנכסיו לא דוקא קרבנות חובותיה קבל עליו דלא ניתא ליה לאיניש שתהיה אשה אצלו מחוסרת כפרה: אלא היכי דמשעבד לה דאקני לה [וכיון דאקני לה] הוה לה דנפשה והוי כמו שהפריש משלה ולא מיירי שהקנה

ארבעה דורות בישראל. עובד יפי דוד שלמה ואילו לעזירה לא אמת בישראל עד רחבעם בן שלמה שבא מגעמה העמונית: **האשה** שנדרה בנזיר **והפרישה** בהמות כבשה לחטאת וכבש לעולה ואיל לשלמים שהן קרבן נזיר טהור ואח"כ הפר לה בעלה אם משלו היתה הבהמה תצא ותרעה בעדר דכיון דהיפר לה בעלה אין כאן נזירות כלל והבהמה שהפרישה דין חולין עליה כדאמר בגמרא כי אקני לה מידי דצריכא לה מידי דלא צריכא לה לא אקני לה ונמצא שלא היתה קודש כלל: **ואם** משלה הבהמה. ובגמרא מפרש מאין תבא לה שלא יהא לבעלה רשות בו: **החטאת** [תמות]. אע"ג דהפר לה כדמפרש לה בעמא דמתניתין כיון דבעיא כפרה הוא כחטאת שמתו בעליה: **והעולה** תקרב עולה. וא"ת ולר' ישמעאל דאמר לעיל (דף יט.) דעולה לאו דורון הוא ולא קריבה כי הפר לה בעלה אמאי פליג אמי אמתני' דהכא דתני בהדיא דעולה קריבה עולה אע"ג דהיפר לה בעלה וי"ל דאפי' רבי ישמעאל מודה בנזיר טהור דעולת בהמה דורון הוא דדוקא גבי נזיר טמא דכתיב ביה וכפר וכתיב עולה בהדיה קרא משמע ליה דעולה אמי כאה לכפרה: **שלמים** (נמי) יקרבו שלמים ונאכלין ליום אחד. כחומר שלמי נזיר ואפי' למ"ד בעל מיעקר עקר [כיון] א) שהיא קדשי לדין שלמי נזיר יאכלו בכל המומר שבהן והא דקאמר בגמרא שלמי נזיר שנחטן שלא כמצותן (היינו) אין להם זרוע ומדמה ליה להכי היינו אין להם זרוע כמצותו שיטעון בתנופה אבל מ"מ הזרוע מיתסר בחומר שלמי נזיר ועוד אומר ר"ת דאין להם זרוע היינו דאין להם דין זרוע כשילה שיתבשל עם האיל אלא לבדו אסריניה: **ה"ג** ואינם טעונין לחם. כשאר[ב] דכתיב על כפי הנזיר ואין כאן כפי הנזיר דהפר לה ואם הקדישו כבר טעון פדייה ואפילו אי מיעקר עקר גזירה שמא יאמרו הקדש יוצא בלא פדייה ואי מיגז גייז נמי מצי לפדות דאין לו קדושת הגוף עד שיטמט עליו הקרבן: **ה"ג** היו לה מעות פתומים יפלו לנדבה. היכא דהפר לה בגמרא מפרש[ג] דהנהו פתומים יפלו לנדבה ב) לחולין ולמזבח דהיינו עולת נדבה ונסכיה באין משל ציבור וכן פי' בכל דוכתי דתניא יפלו לנדבה ולא חש למיתני הכא אם שלו הן חולין כדתני בריש: מפורשים. ג) שפירש אלו דמיס לחטאת ואלו לעולה ואלו לשלמים: **דמי חטאת** ילכו לים המלח. כיון דאילו היתה הבהמה היה אזלה למיתה ולא [נהנין] מאותן מעות מדרבנן ולא מועלין דכיון דלים המלח אזלו לא קרינן ביה קדשי [ה'] וה"ה דלעיל גבי בהמה מצי למיתני לא נהנין ולא מועלין: **דמי** עולה יביאו עולה. דדורון הוא ומועלין בהם כיון דקרינן למזבח: דמי שלמים יביאו שלמים ונאכלין ליום אחד ואין טעונין לחם כדפרישית: גמ' **מאן** תנא דלא משתעבד לה. ולכך יש סברא לחלק בין בהמה דידיה דתני תנא ותרעה בעדר ולא [שלה] חטאת תמות דאי משתעבד לה לא היה סברא לחלק בין בהמתו לבהמתה: **אמר** רב חסדא רבנן היא. וכדמפרש ואזיל ומ"מ אם לא הפר לה היתה מקריבתה לחובתה ד) כיון דאקני לה וכדמפרש בסמוך (הפר לה לא אמר דהא הוי בהמות דידה כדמפרש בסמוך) כי מקני לה מידי דצריכא לה[ה] במידי דלא צריכא לה לא אקני לה: **דאי** ס"ד דרבי יהודה היא אמאי תצא ותרעה בעדר הא [משועבד] לה בתנאי כתובה] כדמפרש ואזיל וס"ד דתנאי כתובה עדיף ואפי' במידי דלא צריכא לה נמי משועבד לה: **דתניא** ר' יהודה אומר מביא אדם קרבן עשיר על אשתו. פי' אם עשיר הוא ה) [והיא חייבת קרבן עולה ויורד] צריך להביא קרבן עשיר עליה ולא יוכל לומר והלא אין לה כלום ותביא קרבן עני וכן כל קרבנותיה שהיא חייבת להביא[ו] קרבן נעבוהה ודוחקא חוצות שהיא חייבת קרבן עולת חובה אבל נדרים ונדבות לאו כל כמיה לידור אלף עולה ליום ואומר ר"י דדוקא אותן שנתחייבה משנשאת ואילך ולא שנתחייבה קודם שנשאת: **הכי** גרים רש"י שכך כותבת [ליה] כל אחריות דאית לי עלך מקדמת דנא והכי איתא [בתורת כהנים פרשת מצורע] ופירוש דאשה שגרשה בעלה לאחר ששילם לה בעלה כתובתה כותבת לו שובר התקבלתי כתובתי ד) כיון דאקני לה לריכה לפוטרו בשעת גירושין: **אפי'** תימא ר' יהודה כי משעבד לה במילתא דצריכא [לה במידי דלא צריכא]. כגון דהפר לה לא משעבד לה כלל ואע"ג דמשועבד לה בתנאי בית דין הלכך בהמה שלו תצא ותרעה בעדר דהוי חולין גמורין ולא הוי כבהמתה: **איכא** דאמרי מאן תנא רבי יהודה היא וכי משעבד לה בתנאי כתובה במילתא דצריכא לה כו'. דאי לרבנן לא משעבד בתנאי כתובה והיכי דמי שמשעבד לה שיכולה להקריב מבהמותיו אם לא הפר לה כגון דאקני לה שנתן לה בהמה מבהמותיו ו) וכיון דאקני לה הוא לה דנפשה והוה לן למימר דחטאת תמות כמו [בשלה] כי אקני לה במילתא דצריכא לה כגון אם לא הפר לה

במילתא

כא א מיי' פ"ט מהלכי נזירות הלכה ט:
כב ב ג מיי' שם הלכה י:
כג ד ה מיי' שם ופ"ד מהלכי מעילה הל"ג:
כד ו מיי' פ"ט מהלכי נזירות הלכה י:
כה ז מיי' פ"י מהלכות שגגות הלכ' ו סמג עשין ריח:

נוסחת הריב"ן

(א) דכיון דלריכה כפרה הוא: (ב) והבאר לשם: (ג) דכל לפני זריקת דמים אין מועלין בהן וכדמפרש כו': (ד) למיתותה הרי היא: (ה) [ואילו]: (ו) כב"י כתוב כאן בהיר"ל פיכא דאמרי מאן תנא דמצורך ליה למתני ואם היתה שלו תצא ותרעה בעדר אומר רב חסדא כו':

הגהות התוספות

1. ל"ל שהיא קדשתם. 2. ל"ל כשאר שלמי נזיר. 3. ל"ל לאפרש. 4. ל"ל לקרן המזבח. 5. ל"ל דלריכא לה כגון אם לא הפר לה, למידי כו'. 6. ל"ל לריך להבנת.

פי' הרא"ש

ד' דורות לישראל עובד ישי דוד שלמה ואילו עזיהו עד רחבעם בן שלמה שבא מגעמה העמונית: מאן תנא דבעל לא משעבד לה. אמר רב חסדא רבנן היא. הלכך כל זמן שלא הפר לה הקנה לה משלו ומביאה כפרתה. וכי הפר לה במילתא דלא צריכה לא אקני לה דאי ס"ד ר' יהודה היא כיון דמשתעבד לה בתנאי כתובה ה"ל כאילו הפרישה משלה: אדם מביא קרבן עשיר על אשתו אע"פ שהיא עניה כיון שהוא משועבד להביא קרבנות חובותיה והוא עשיר צריך להביא עליה קרבנות עשיר וכן כל קרבנות שהיא חייבת כגון חטאת ואשם וזבה וילדת ומצורע. ונזירות אבל נדרים ונדבות לא והכי משמע בירושלמי דכתובות פ' נערה דקאמר התם ואפי' אכלה חלב או חללה שבת. דמשמע דוקא קרבן חובה. אבל נדרים ונדבות אינו חייב שמא תקריבנו וחדור בכל יום ואע"פ שיכול הבעל להפר משום דברים שבינו לבינה דאיכא הפסד ממון יש לחוש שמא תדור ותפרע קודם שישמע או זמנין דמסדיר ולא מצי מיפר לה כראיתא בנדרים פ' נערה. אבל בנזירות ליכא למיחש שמא תקריבנו כיון שהיא מצטערת בכך: שכן כותבת לו כל אחריות דאית לי עלך מן קדמת דנא ה"ג רש"י בפ' המקבל כשאדם מגרש לאשתו ופורע לה כתובה כותבת לו שובר וכותב בו התקבלתי כתובתי וכל אחריות דאית לי עלך מן קדמת דנא. מכלל שכל אחריות שהיא עליה הוא

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com